

БЕЛАРУСКИ
ДЗЯРЖАЎНЫ
УНІВЕРСИТЭТ

[Gfds]

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(Україна)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
(Republika Hrvatska)

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСИТЭТ
(Республика Беларусь)

GESELLSCHAFT FÜR DEUTSCHE SPRACHE [GfDS]
(Wiesbaden, Deutschland)

ПОДОЛАННЯ МОВНИХ ТА КОМУНІКАТИВНИХ
БАР'ЄРІВ:
ОСВІТА, НАУКА, КУЛЬТУРА

Збірник наукових праць

Київ 2021

УДК 378.14 - 057.4:009(063)
ISBN 978-617-7990-01-6

Рекомендовано до друку вченою радою факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (протокол № 9 від 11 листопада 2021 р.)

Рецензенти:

Наталія Пазюра	доктор педагогічних наук, професор, Національний авіаційний університет
Олена Ковшар	доктор педагогічних наук, професор, Криворізький державний педагогічний університет
Ольга Нітенко	доктор педагогічних наук, професор, Военно-дипломатична академія імені Свєгенія Березняка

Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура : збірник наукових праць / за заг. ред. О. В. Ковтун. – К. : 2021. – 472 с.

Збірник містить матеріали IX Міжнародної конференції з актуальних проблем філології у вищих закладах освіти галузевого спрямування, що відбулася 19-20 листопада 2021 року на кафедрі іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету.

Автори несуть відповідальність за наукову вірогідність і коректність вміщених у збірнику матеріалів.

© Колектив авторів, 2021
© Національний авіаційний університет, 2021

Д. Курпата, А. Галій

Проблематика художнього дискурсу в межах германського та романського мовознавства **244**

С. Лембїк

Проблема фемінізації назв професій у французькій та іспанській мовах **248**

А. Логвінова

Гендерні стереотипи в німецькій та українській рекламі **252**

А. Дяшенко

Про використання явища еволюції міжнародних мов у виборі стратегії іншомовної освіти в Україні **256**

Е. Малецкая

Элементы детского фольклора Великобритании в творчестве Р. Киплинга **261**

Х. Марцінюк, Т. Калинюк

Створення і реалізація індивідуальної траєкторії навчання на уроці іноземної мови **265**

Н. Мельник

Наукова комунікація в період глобальних викликів: соціальне дистанціювання та наукове співробітництво між вітчизняними та зарубіжними ЗВО **271**

Е. Мирошниченко

Використання мобільних додатків при вивченні англійської мови **280**

К. Митрофанова

Фразеологізми на позначення розумної та дурної людини в німецькій, українській та англійській мовах **285**

С. Мірошник, К. Калатура

Сучасні методи вивчення іспанської мови **289**

А. Немлій

Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах Польщі **292**

I. Nesterenko

Competence approach as a factor of modernization of education in Ukraine based on the idea of European integration **296**

N. Nikitina

Eliciting in English teaching **299**

Тож художній тип дискурсу є одним із найскладніших понять в теорії дискурсу. Кожен лінгвіст трактує його по-своєму, враховуючи ті чи інші його аспекти.

Список використаних джерел

1. Кривопишина А.С. Масова елітарна література : Природа художності в українському романі початку 21ст. : автореф. дис. ...канд. філол. наук, Київський ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2006.
2. Мікрюкова К. О. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни дискурсологія для напряму 6.020303 Філологія (Прикладна лінгвістика). Миколаїв, 212 с.
3. Савенкова Л.О. Психологія спілкування : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2015. 309 с.

Сніжана Лембік

*Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків (Україна)*

Проблема фемінізації назв професій у французькій та іспанській мовах

Анотація. Питання утворення та вживання фемінітивів (зокрема жіночих форм назв професій та посад) в окремих європейських мовах виникло ще у середині минулого століття, але й досі залишається актуальним. Процес фемінізації французької та іспанської мов продовжує викликати суперечки у суспільстві та серед фахівців.

Ключові слова: фемінітив, фемінізація мови, гендерна лінгвістика

Abstract: The issue of formation and use of feminitiv (in particular, women's forms of profession names and positions) in some European languages arose in the middle of the last century, but still remains

relevant. The process of feminization of the French and Spanish languages continues to cause controversy in society and among experts.

Key words: *feminist, language feminization, gender linguistics*

Проблема вживання фемінітивів у різних європейських мовах відображує безперервно зростаючу активність жінок у різних галузях діяльності, їх досягнення у професійній та соціальній сферах життя. Способи вирішення цієї проблеми залежать від особливостей кожної конкретної мови. У мовах, де нема граматичної категорії роду (англійська), такої проблеми не існує. У німецькій та італійській мовах, з їх фіксованими способами утворення форм жіночого роду, це питання практично не піднімається. Що стосується французької та іспанської мови, проблема фемінізації є дуже актуальною і викликає гострі суперечки не тільки серед лінгвістів, але й серед істориків, політиків, письменників.

Підходи до вирішення проблеми фемінізації мов стали можливими в рамках нового напрямку в мовних науках – гендерної лінгвістики. Як незалежна наука, гендерна лінгвістика базується на досягненнях лінгвістичної прагматики, функціоналізму та когнітивної лінгвістики. Її методологічною основою були положення антропоцентризму і постмодерністської філософії, а безпосереднім попередником була феміністська лінгвістика.

Цілеспрямована робота з вирішення проблеми фемінізації номінативної системи французької мови розпочалась у Франції ще у 1984 р., коли була створена комісія з питань фемінізації назв професій, яку очолила Івет Руді, міністерка у справах жінок [1, с. 171]. Ціллю комісії було «покласти край лінгвістичній невидимості жінок» [4]. В задачі комісії

входило насамперед виявлення професій, у назвах яких був відсутній жіночий еквівалент, формулювання правил для утворення нових назв та створення нових термінів-фемінітивів.

У 1986 р. у Франції розпочалася реформа, що отримала назву фемінізації найменувань професій, посад, звань і ступенів. На перший погляд, цей процес не мав викликати якихось серйозних проблем, оскільки у старофранцузькій мові жіночі форми існували для позначення усіх титулів та професій: *prieure, tourière, abbesse, marquise, comtesse* [3]. Тобто, утворення фемінітивів для існуючих наразі професій та посад мало б сприйматися як певне логічне повернення до витоків з урахуванням вимог сучасності. Однак, Французька Академія висловилася проти такого втручання у процес регулювання мови, наголошуючи на тому, що це призведе до порушення балансу, що встановився в результаті історичного розвитку держави та мови. Широкі верстви населення також не підтримали мовних нововведень.

Зміни стали реальними лише тоді, коли до уряду Франції увійшли 7 жінок, які наполягли на тому, щоб назва їхніх посад відповідала статі. Звернення *Мадам міністерка (Madame la Ministre)* було офіційно визнано Прем'єр-міністром та Президентом Франції, а перелік жіночих назв професій, посад, ступенів нарешті отримав підтримку та почав вводитися у вжиток. Тепер у французькій мові використовуються терміни *une juge, une maire, une pilote, une avocate, une chercheuse, une sculptrice, une colonelle etc.*, але й на сьогоднішній день ставлення до процесу фемінізації мови дуже різне і він не відбувається без проблем та перешкод.

Іспанія у вирішенні питання фемінізації мови також не йде по гендерно нейтральному шляху. Не дивлячись на те, що в іспанській мові завжди існувало багато фемінітивів, правила утворення яких

були встановлені ще у Середньовіччі (*la pastora, la labriega*) [2, с. 383], нові терміни продовжують з'являтися та входити у вжиток. Так, все частіше спостерігається тенденція утворення окремих жіночих форм іменників на -e, в яких раніше для позначення жіночого роду змінювали тільки артикль: *la presidenta* замість *la presidente, la dependienta* замість *la dependiente, la clienta* замість *la cliente*.

Представники різних професійних та соціальних груп Іспанії по-різному відносяться до вживання фемінітивів. Навіть серед членів Королівської академії іспанської мови спостерігається розкол: одні з них вважають жіночу форму дивною або навіть потворною, інші прагнуть до зменшення гендерної асиметрії у мові, до утворення нових термінів або до модифікації старих термінів та визначень.

Список використаних джерел

1. Лембік С. Сучасні тенденції фемінізації назв професій і посад у французькій мові. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*. Том IX: синергія в розвитку науки та освіти / за ред.: Я. Ёжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький. Конін – Ужгород – Херсон – Київ: Посвіт, 2020. С. 171-172.
2. Álvarez G., Álvarez Díaz A. Feminizacion de la lengua y lenguaje inclusivo. Una mirada interdisciplinaria. *Atenea (Concepción)*, (523), 2021. Pp. 381-392. <http://dx.doi.org/10.29393/atat523-430gaf110430>
3. Cerquiglini B. De Madame la Marquise à Madame la Ministre. Remarques sur un changement linguistique en France. *Dialogues et cultures*. 2005. № 50. *Le français, le défi de la diversité*. P. 107.
4. Houdebine-Gravaud A.-M. La Féminisation des noms de métiers. En français et dans d'autres langues. Paris : L'Harmattan, 1998. 199 p.